

UNIONENS HØJTSTÅENDE
REPRÆSENTANT FOR
UDENRIGSANLIGGENDER
OG SIKKERHEDSPOLITIK

Bruxelles, den 10.3.2023
JOIN(2023) 9 final

FÆLLES MEDDELELSE TIL EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET

Den Europæiske Unions rumstrategi for sikkerhed og forsvar

DA

DA

INDLEDNING — RUMMET SOM ET STRATEGISK OMRÅDE

Europa er en global rummagt. Den Europæiske Union (EU) ejer og driver rumaktiver til positionsbestemmelse, navigation og tidsbestemmelse (PNT — Galileo) og jordobservation (EO — Copernicus) og vil lancere en tredje konstellation, EU-programmet for sikker konnektivitet (IRIS²), med henblik på sikker kommunikation. Medlemsstaterne ejer og driver nationale rumaktiver, herunder aktiver, der tjener sikkerheds- og forsvarsformål. EU's Satellitcenter (Satcen) har en unik kapacitet til geospatiale efterretningsanalyser til støtte for EU's og medlemsstaternes beslutningstagning og tiltag.

Rummet er afgørende for EU's og dets medlemsstaters strategiske autonomi. Økonomiernes, borgernes og de offentlige politikkers funktion afhænger i stigende grad af rumrelaterede tjenester og data, herunder på sikkerheds- og forsvarsområdet. Rummet bidrager også til at nå EU's politiske dagsorden, muliggøre den digitale og grønne omstilling og øge EU's modstandsdygtighed.

Rummet er imidlertid et stadig mere omstridt område.

Nogle rummagter har kapacitet til at målrette indsatsen mod kritisk ruminfrastruktur. Nogle af dem har udviklet og testet antisatellitkapaciteter, der kan forstyrre eller ødelægge rumsystemer og -tjenester. Senest, i november 2021, afprøvede Rusland et antisatellitvåben (ASAT) mod en af sine egne satellitter og genererede en stor mængde rumaffald.

Kina forfølger sin geopolitiske dagsorden gennem sin voksende tilstedeværelse i rummet og udvikler omfattende rumprogrammer og counterspacekapaciteter.

I en geopolitisk kontekst med stigende magtkonkurrence og intensivering af truslerne mod EU og dets medlemsstater har EU's ledere udpeget rummet som et strategisk område i det strategiske kompas¹ og opfordret til en EU-rumstrategi for sikkerhed og forsvar. Strategien for EU's sikkerhedsunion² anerkender ruminfrastruktur som væsentlige tjenester, der skal beskyttes tilstrækkeligt mod aktuelle og forventede trusler og være modstandsdygtige.

EU og dets medlemsstater vil fortsat fremme bevarelsen af et sikkert rummiljø og fredelig udnyttelse af det ydre rum på et retfærdigt og gensidigt acceptabelt grundlag. EU anerkender det ydre rum som et globalt fællesforetagende. EU bakker fuldt op om den gensidigt forstærkende rolle, som gennemsigtighed og tillidsskabende foranstaltninger spiller, ved at mindske risikoen for fejlopløst, fejlregning og utilsigtet optrapning af konflikter.

Der er behov for yderligere foranstaltninger for at forsvare EU's strategiske interesser og afskrække fjendtlige aktiviteter i og fra rummet. Samtidig med at EU prioriterer internationalt samarbejde og fremmer ansvarlig adfærd i rummet, vil det også styrke sin strategiske position og autonomi på rumområdet. EU vil gøre rumsystemer og -tjenester mere modstandsdygtige, reagere på fjendtlige aktiviteter eller trusler og videreudvikle rumbaserede tjenester til sikkerhed og forsvar.

¹ [Et strategisk kompas for sikkerhed og forsvar — For en Europæisk Union, der beskytter sine borgere, værdier og interesser og bidrager til international fred og sikkerhed.](#)

² COM(2020) 605 final.

1. TRUSSELSBILLEDET I RUMMET

1.1. Definition af rumområdet

Rumområdet omfatter alle elementer, der er relevante for rumsystemernes funktion og leveringen af rumbaserede tjenester i EU og medlemsstaterne, f.eks.: det ydre rummiljø, de forskellige relevante kredsløb og rumfartøjer og relaterede oplysninger om de systemer, de tilhører, jord- og opsendelsesinfrastruktur, radiofrekvensforbindelser, brugerterminaler og cyberudstyr. Det omfatter også den underliggende rumindustri sektor.

1.2. Counterspace og trusler på rumområdet

I modsætning til sikkerhedsrisici som følge af tekniske hændelser, ulykker og naturkatastrofer er trusler fra rummet bevidst fjendtlige aktiviteter udført ved hjælp af counterspacekapaciteter.

Counterspace anvendes til at demonstrere kapaciteter, afskrække konkurrenter, forhindre dem i at bruge deres rumsystemer eller opnå en informationsfordel. Counterspace er rettet mod rumaktiver i kredsløb, deres understøttende jordbaserede infrastruktur og dataforbindelserne mellem dem.

Virkningerne af counterspace er bevidst at afbryde, nedbryde, ødelægge, vildlede eller forhindre brug af rumsystemer samt at inspicere, manipulere, aflytte eller opfange relaterede data og at forhindre adgang til eller bevægelsesfrihed på rumområdet. Virkningerne af counterspace kan være reversible eller irreversible.

Counterspacekapaciteter kan antage mange forskellige former, f.eks. kinetiske foranstaltninger³ mod rumfartøjer eller jordbaseret infrastruktur eller dirigeret energi⁴. Ruminfrastrukturens særlige karakteristika — både i kredsløb og på jorden — gør den også særlig sårbar over for cyberangreb. Ud over rumsystemer kan counterspace forstyrre rumsektoren som helhed, herunder de underliggende forsyningskæder og radiofrekvensspektret.

Flere tredjelande har udviklet og opretholdt counterspacekapaciteter og tilhørende doktriner. Da de fleste rumteknologier imidlertid har dobbelt anvendelse, kan det, der udgør en trussel fra rummet, ikke identificeres ved at observere rumobjekter, -teknologier eller -kapaciteter isoleret, men ved at inddrage adfærd.

Vurdering af trusler fra rummet kræver en omfattende analyse af kapaciteter og relateret adfærd i kredsløb, på jorden og på cyberområdet baseret på en grundig forståelse af counterspacekapaciteter.

1.3. På vej mod en fælles forståelse af trusler fra rummet

Den fælles efterretningsanalysekapacitet (SIAC) under den højtstående repræsentant vil sammen med medlemsstaternes militære og civile efterretningstjenester øge deres strategiske forståelse af trusler fra rummet og counterspace. En sådan strategisk forståelse bør også støtte EU's rumprogrammer og drage fordel af oplysninger indsamlet af Kommissionen gennem overvågning af EU's rumkomponenter.

³ Dette kan omfatte ASAT'er såsom missiler, der affyres direkte fra jorden (direkte opsendt ASAT), eller rumfartøjer, der aktiveres, når de allerede er i kredsløb (ASAT i kredsløb), herunder robotvåben eller projektilobjekter.

⁴ F.eks. elektronisk krigsførelse, lasere og anden dirigeret energi til forstyrrelse af satellitter, beskadigelse af deres indbyggede elektroniske systemer, spærring eller manipulering af deres signaler eller indtrængen i deres kommunikationsnet.

Det videre forløb

- Den højtstående repræsentant vil med støtte fra SIAC udarbejde en klassificeret årlig analyse af trusselsbilledet i rummet, der omfatter udviklingen af counterspacekapaciteter. Dette ville også drage fordel af Kommissionens overvågning af EU's rumkomponenter.

2. STYRKELSE AF MODSTANDSDYGTIGHEDEN OG BESKYTTELSEN AF RUMSYSTEMER OG -TJENESTER I EU

Rumssystemer og -tjenester i EU leverer væsentlige tjenester til samfundsmæssige funktioner og økonomiske aktiviteter. De skal derfor i stigende grad være modstandsdygtige og beskyttede. EU anerkender rummet som en kritisk sektor i sin eksisterende lovgivning om kritiske enheders modstandsdygtighed (CER-direktivet⁵) og cybersikkerhed (NIS2-direktivet⁶), som omfatter medlemsstaternes, herunder i regionerne i EU's yderste periferi, og private operatørers jordbaserede infrastruktur samt satellitter, der anvendes til levering af telekommunikationstjenester⁷. Graden af modstandsdygtighed og beskyttelse af nationale rumaktiver varierer dog fra medlemsstat til medlemsstat.

2.1. En EU-dækkende sikkerhedsramme for beskyttelse af rumssystemer, informationsudveksling og samarbejde om sikkerhedshændelser i rummet

Nogle medlemsstater har indført nationale regler for at regulere rumoperationer, herunder sikkerhedsaspekter. Uden en fælles ramme kan disse regler være forskellige. Denne divergens kan påvirke konkurrenceevnen i EU's rumindustri og EU's sikkerhed.

For at sikre en konsekvent tilgang i hele EU og med udgangspunkt i den fælles meddelelse om en EU-tilgang til rumtrafikstyring⁸ vil Kommissionen overveje at foreslå en EU-rumlov. Samtidig med at nationale sikkerhedsinteresser beskyttes, kan et sådant lovgivningsforslag udgøre rammen for i fællesskab at øge modstandsdygtigheden af rumssystemer og -tjenester i EU og sikre koordinering mellem medlemsstaterne, herunder i fjerntliggende strategiske jordbaserede lokaliteter som regionerne i EU's yderste periferi.

Det kan udgøre en omfattende og sammenhængende ramme for rumsystemers og -tjenesters modstandsdygtighed i EU sammen med NIS 2- og CER-direktiverne. Kommissionen vil tage udgangspunkt i interessenthøringer og konsekvensanalyser af løsningsmodeller, visse centrale elementer i disse eksisterende ordninger og erfaringerne med deres anvendelse, hvor det er relevant. Det kan f.eks. kræves af medlemsstaterne, at de identificerer vigtige⁹ rumssystemer og -tjenester. Dette kunne omfatte større aktører i

⁵ Direktiv (EU) 2022/2557 om kritiske enheders modstandsdygtighed.

⁶ Direktiv (EU) 2022/2555 om foranstaltninger til sikring af et højt fælles cybersikkerhedsniveau i hele Unionen og om ophævelse af direktiv (EU) 2016/1148.

⁷ Jf. 5. betragtning til direktiv 2022/2557: "Rumsektoren er omfattet af dette direktivs anvendelsesområde med hensyn til levering af visse tjenester, der er afhængige af jordbaseret infrastruktur, som ejes, forvaltes og drives af enten medlemsstaterne eller private parter; derfor er infrastruktur, der ejes, forvaltes eller drives af eller på vegne af Unionen som led i dens rumprogram, ikke omfattet af dette direktivs anvendelsesområde."

⁸ JOIN(2022) 4 final.

⁹ Vigtige skal forstås som afgørende for de økonomiske aktiviteter funktion og for sikkerheden i medlemsstaterne.

forsyningskæden med henblik på at definere og gennemføre et fælles minimumsniveau af modstandsdygtighed for kritiske rumtjenester og udvikle koordinerede nationale beredskabs- og resiliensplaner og nødprotokoller. Initiativet kan også udvides til at omfatte udvikling af sikkerhedsovervågningscentre for at give mulighed for systematisk anmeldelse af sikkerhedshændelser.

Kommissionen kunne også overveje krav om at sikre, at sikkerhed, herunder cybersikkerhed, indgår i udformningen af alle rumsystemer, der leverer væsentlige tjenester. Den kunne foreslå en mere systematisk integration af relevante sikkerhedsstandarder i disse systemers tidlige udformningsfase.

Desuden vil Kommissionen tilskynde til udveksling af oplysninger om trusler rettet mod rumaktiver eller deres forsyningskæde med fokus på anvendelige oplysninger til relevante sikkerhedsoperationscentre (SOC'er). EU's Agentur for Rumprogrammet (EUSPA) vil på grundlag af sine erfaringer med Galileo sikre en konsekvent sikkerhedsovervågning af alle EU's rumprogrammer. EUSPA vil i tæt samarbejde med Kommissionen, enheden, der håndterer cybersikkerhedshændelser i alle EU-institutionerne (CERT-EU), og Den Europæiske Unions Agentur for Cybersikkerhed (ENISA)¹⁰ spille en central rolle som monitorerings- og operationscenter for rumsikkerhed i EU. EUSPA kan efter anmodning også bistå operatører af væsentlige rumsystemer og -tjenester i medlemsstaterne.

Rumtjenester leveres af offentlige og private operatører med en voksende og dynamisk rolle for New Space¹¹. Det er nødvendigt med en fælles forståelse af, hvilke væsentlige rumtjenester der er nødvendige for at udveksle relevante sikkerhedsoplysninger, koordinere tiltag og lette EU-samarbejdet.

Som supplement til et sådant eventuelt lovgivningsforslag vil Kommissionen øge bevidstheden om og lette udvekslingen af bedste praksis mellem kommercielle enheder om foranstaltninger vedrørende modstandsdygtighed, herunder cyberrelaterede foranstaltninger. Sådanne støtteforanstaltninger vil være særligt relevante for SMV'er, herunder New Space. I den forbindelse vil Kommissionen med støtte fra EUSPA overveje at oprette et center for informationsudveksling og -analyse (ISAC), der samler kommercielle enheder og relevante offentlige enheder, herunder eventuelt Den Europæiske Rumorganisation (ESA).

¹⁰ <https://www.enisa.europa.eu/>.

¹¹ New Space betegner den fremvoksende private rumfartsindustri, der drives af en række teknologiske tendenser og innovationer inden for forretningsmodeller, og som fører til en reduktion af omkostningerne ved rumfartssystemer, kortere leveringscyklusser og større risikotagning.

Desuden vil gennemførelsen af NIS 2-direktivet og den kommende retsakt om cyberrobusthed¹² samt andre eksisterende rammer for cybersikkerhed¹³ tilskynde til indførelse af cybersikkerhedskrav for kritiske digitale produkter, der anvendes i rummet. Specifikke cybersikkerhedsstandarder og -procedurer på rumområdet kan overvejes som en del af EU's rumlovgivning, hvor det er relevant.

Endelig er det afgørende, at EU i højere grad styrer udviklingen af standarder og er bedre repræsenteret i internationale standardiseringsorganisationer, navnlig for at beskytte EU's og medlemsstaternes sikkerhedsinteresser. Sammenhængen med standarderne i Den Nordatlantiske Traktats Organisation (NATO) vil blive fremmet.

2.2. Styrkelse af den teknologiske suverænitet i EU's rumsektor

For at øge ruminfrastrukturens modstandsdygtighed og sikre forsyningssikkerheden¹⁴ vil EU styrke sin teknologiske suverænitet ved at mindske den strategiske afhængighed af tredjelande og øge modstandsdygtigheden i kritiske industrielle værdikæder.

Horisont Europa og Den Europæiske Forsvarsfond¹⁵ vil blive udnyttet fuldt ud til at opnå dette. Kommissionen, Det Europæiske Forsvarsagentur (EDA) og ESA vil koordinere og synkronisere aktiviteter inden for kritiske rumteknologier på grundlag af en revitaliseret fælles taskforce¹⁶. På grundlag af sin ekspertise kan EUSPA også bidrage til dette arbejde. Aktiviteterne i den fælles taskforce vil også indgå i EU-Observatoriet for Kritiske Teknologier¹⁷.

På grundlag af aktiviteterne i den fælles taskforce og EU-Observatoriet for Kritiske Teknologier vil Kommissionen sammen med medlemsstaterne og industrien vurdere behovet for at etablere nye industrielle alliancer vedrørende teknologier, der er relevante for rummet og forsvar, i overensstemmelse med EU's konkurrenceregler. De vigtige projekter af fælleseuropæisk interesse er også et redskab, som industrien og medlemsstaterne kan anvende til at udvikle rumteknologier på områder, hvor det tager hånd om en klart identificeret og betydelig strategisk afhængighed, samtidig med at der sikres betydelige positive afsmittende virkninger ud over de deltagende lande og virksomheder.

¹² Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om horisontale cybersikkerhedskrav til produkter med digitale elementer og om ændring af forordning (EU) 2019/1020 (COM(2022) 454 final).

¹³ Dette omfatter i øjeblikket den delegerede forordning om radioudstyrsdirektivet, der blev vedtaget i oktober 2021, og som pålægger fabrikanter af trådløse enheder forpligtelser til at forbedre deres cybersikkerhedsniveau, privatlivets fred og beskyttelse mod svig.

¹⁴ Dette omfatter adgang til råvarer, forarbejdede og avancerede materialer

¹⁵ Herunder dets forløberprogrammer, programmet for udvikling af den europæiske forsvarsindustri og den forberedende foranstaltning vedrørende forsvarsforskning (PADR).

¹⁶ Kommissionens og ESA-EDA's fælles taskforce om kritiske rumteknologier for europæisk uafhængighed, der blev oprettet i 2008.

¹⁷ COM(2021) 70 final.

Rumprogrammet, Den Europæiske Forsvarsfond og Horisont Europa samt medlemsstaternes samarbejdsprojekter og -programmer støtter den teknologiske modning af resiliensrelaterede kapaciteter. Udvikling af yderligere synergier inden for programmering og finansiering kan sikre kontinuitet i udviklingen af teknologier til systemer. For at styrke beskyttelsen af og modstandsdygtigheden i EU's rumsystemer vil Kommissionen fremme fælles programmering gennem øget koordinering mellem relevante EU-programmer.

Kommissionen bør kunne benytte sig af muligheden for at omprogrammere kortsigtede foranstaltninger til støtte for kritiske teknologier i forbindelse med større kriser. Det vil sikre, at der mere systematisk tages hensyn til rummet i relevante EU-politikker og -initiativer, f.eks. om kvanteteknologier eller kunstig intelligens, men også ved at sikre adgang til råmaterialer, avancerede og forarbejdede materialer og til halvledere gennem f.eks. den europæiske lov om råstoffer af kritisk betydning¹⁸ og mikrochipforordningen¹⁹.

Kommissionen vil fortsat samarbejde med ESA om udviklingen af EU's rumteknologier, herunder sikkerhedsrelaterede teknologier. For at styrke denne rolle er det afgørende, at ESA indfører relevante foranstaltninger og mekanismer til at sikre beskyttelsen af EU's og medlemsstaternes sikkerhedsinteresser. Et tæt samarbejde vil sikre komplementaritet og synkronisering af aktiviteterne.

2.3. Håndtering af sikkerhedsrisici i rumsektoren i EU

Sikring af EU's sikkerhed afhænger også af beskyttelsen af dets forsyningskæder. Med henblik herpå er der allerede indført visse kontroller, dvs. kontrol med udførsel af produkter med dobbelt anvendelse og screening af udenlandske direkte investeringer²⁰. Kommissionen vil evaluere forordningen om screening af udenlandske direkte investeringer senest i oktober 2023²¹.

For bedre at kunne vurdere de risici, der er forbundet med FDI-transaktioner i rumsektoren, vil Kommissionen sikre, at den har adgang til oplysninger om direkte og indirekte leverandører af varer og tjenesteydelser til EU's rumprogrammer, herunder når de forvaltes af ESA. Risici for EU's sikkerhed og den offentlige orden i forbindelse med navnlig nye og kritiske teknologier til EU's ruminfrastruktur bør også opdages og afbødes bedre. Der bør også tages hensyn til de økonomiske og finansielle omstændigheder, hvorunder EU-virksomheder med strategiske teknologier kan være sårbare over for udenlandske investeringer, der udgør en risiko for sikkerheden eller den offentlige orden samt til forsyningsikkerhed. Som en afbødende foranstaltning vil flere leverandører af de mest kritiske teknologier og komponenter mindske de risici, der er forbundet med visse udenlandske erhvervelser, og sikre den interne konkurrenceevne.

Desuden kræver beskyttelsen af EU's sikkerhed og dets strategiske interesser regler for offentlige indkøb, der fuldt ud garanterer forsyningsikkerheden. Kommissionen vil sikre, at EU's konkurrenceregler og internationale handelsinstrumenter anvendes fuldt ud til at tackle de nye udfordringer, som EU's rum- og forsvarssektorer står over for, såsom risikoen

¹⁸ [Den europæiske lov om råstoffer af kritisk betydning \(europa.eu\).](https://european-council.europa.eu/media/en/press-areas/pages/item-detail/11744)

¹⁹ [Mikrochipforordningen \(europa.eu\).](https://european-council.europa.eu/media/en/press-areas/pages/item-detail/11744)

²⁰ Forordning 2019/452 om et regelsæt for screening af udenlandske direkte investeringer i Unionen.

²¹ Forordningens artikel 15.

for forvridende udenlandske subsidier. Dette bør omfatte en undersøgelse af visse erhvervelser af EU-virksomheder, der er aktive i disse sektorer, og som kan være muliggjort af ulovlige subsidier fra tredjelande. Hvis det er nødvendigt, kan et forbud mod erhvervelse eller accept af bindende tilsagn fra de berørte virksomheder anses for at afhjælpe de fordrejninger, der er forårsaget af disse udenlandske subsidier.²²

2.4. Udvikling af kapaciteter, herunder EU's selvstændige adgang til rummet, for at øge modstandsdygtigheden

Der er mange kapaciteter, der kan forbedre rumsystemers og -tjenesters modstandsdygtighed, f.eks. selvbeskyttende infrastruktur, alsidige og responsive løfteraketter, tjenester til situationskendskab i rummet, servicering i kredsløb og en sikret suveræn cloud, der er dedikeret til rumtjenester. Sådanne kapaciteter kan gøre rumaktiver stærkere, beskytte dem bedre, forlænge deres levetid eller erstatte dem hurtigt.

EU's selvstændige adgang til rummet er afgørende for ruminfrastrukturens modstandsdygtighed i EU, herunder med henblik på genopbygning af konstellationer, udskiftning af individuelle satellitter eller udrulning af fremtidige konstellationer.

Reaktionsevne og alsidighed i adgangen til rummet er afgørende for at sikre, at de voksende militære og forsvarsmæssige behov opfyldes. Ud over at konsolidere den nuværende opsendelseskapacitet er det nødvendigt at stimulere udviklingen af opsendelsessystemer i EU, herunder mikroløfteraketter og genanvendelige løfteraketter, sammen med en smidig fremstillingsindustri. Kommissionen vil tilskynde til udvikling af standardiserede grænseflader (der omfatter sikkerhedsaspekter) mellem satellitter og responsive opsendelsessystemer for at sikre fremtidige satellitters interoperabilitet og adgang til rumløsninger og for at støtte udviklingen af innovative kredsløbstransportløsninger. Interessen for automatisk adgang til rummet i EU's regioner i den yderste periferi bør udnyttes fuldt ud.

Det videre forløb

- For at øge sikkerhedsniveauet og modstandsdygtigheden i forbindelse med rumoperationer og -tjenester i EU samt deres sikkerhed og bæredygtighed vil Kommissionen overveje at foreslå en EU-rumlov. Den vil tilskynde til udvikling af foranstaltninger til modstandsdygtighed i EU, fremme udveksling af oplysninger om hændelser samt grænseoverskridende koordinering og samarbejde.
- Inden udgangen af 2023 vil Kommissionen med støtte fra EUSPA oprette et center for informationsudveksling og analyse (EU Space ISAC) med henblik på at styrke kapaciteten i EU's rumindustri (opstrøms og nedstrøms), herunder New Space.
- Senest medio 2024 vil Kommissionen i tæt koordinering med EDA under den højtstående repræsentants myndighed og i samarbejde med ESA foreslå en køreplan for at reducere strategiske afhængigheder af teknologier, der er kritiske for igangværende og fremtidige rumprojekter i EU og EU's rumprogrammer.

²² Europa-Parlamentets og Rådets forordning om udenlandske subsidier, der fordrejer det indre marked.

- Kommissionen vil udvikle fælles programmering mellem Den Europæiske Forsvarsfond, EU's rumprogram og Horisont Europa for at fremskynde udviklingen af kapaciteter, der er relevante for rumsystemernes modstandsdygtighed.
- Kommissionen vil systematisk tage hensyn til rum- og forsvarsbehov i fremtidige initiativer, herunder vurdere behovet for at etablere industrielle alliancer.
- Kommissionen vil sikre, at bredere EU-initiativer, herunder mikrochipforordningen og loven om kritiske råstoffer, anvendes på en måde, der styrker forsyningssikkerheden og rumsystemernes og -tjenesternes modstandsdygtighed.
- Kommissionen vil træffe foranstaltninger til at stimulere reaktionsevnen og alsidigheden i EU's adgang til rummet ved at fremme nye EU-opsendelsessystemer, ved at foreslå forberedende foranstaltninger for at sikre EU's selvstændige adgang til rummet på lang sigt og ved sammen med medlemsstaterne at tage hensyn til især sikkerheds- og forsvarsbehov.

3. REAKTION PÅ TRUSLER FRA RUMMET

I betragtning af stigningen i trusler fra rummet og counterspace er der behov for at forbedre kapaciteten til at opdage, karakterisere og tilskrive en trussel på rumområdet og reagere på den på en rettidig, forholdsmæssig og sammenhængende måde både nationalt og på EU-plan.

3.1. Opdagelse og karakterisering af trusler fra rummet

Enhver EU-reaktion på en trussel fra rummet kræver, at både EU og dets medlemsstater, alt efter hvad der er relevant, har adgang til rettidige, nøjagtige og anvendelige oplysninger som grundlag for deres beslutningstagning.

Ud over behovet for regelmæssigt at ajourføre trusselsbilledet i rummet er det nødvendigt at indsamle og analysere sikkerhedshændelser i næsten realtid, som påvirker rumsystemerne og kan være tegn på en trussel fra rummet. Som supplement til de sikkerhedsoplysninger, der indsamles gennem overvågningen af EU's rumprogram, kan der oprettes et informationsudvekslingsnetværk gennem EU's rumlovgivning, som gennem EUSPA vil give et første niveau af analyse og rapportering af disse svage signaler.

EU og dets medlemsstater er også nødt til at udvikle en fælles forståelse af den generelle situation i kredsløb for at imødegå uansvarlig eller fjendtlig adfærd i det ydre rum.

Bevidsthed om rumområdet (Space Domain Awareness — SDA) består i at opdage, identificere og karakterisere rumobjekter af interesse i næsten realtid, og beskrive og forstå deres adfærd²³ og forbinde disse oplysninger med underliggende doktriner og relaterede rumsystemer. SDA leverer i realtid de anerkendte rumbilleder af rumkommandoer på grundlag af oplysninger om rummanøvrer og -intentioner.

SDA er afgørende for at identificere trusler fra rummet i kredsløb og udløse en potentiel EU-reaktion. Medlemsstater, der ejer og udvikler de relevante kapaciteter, bør levere de nødvendige SDA-tjenester til EU for at sikre dets strategiske autonomi på rumområdet.

²³ Herunder manøvrer og nyttelastoperationer.

3.2. Tilskrivning af og reaktion på fjendtlig adfærd på rumområdet

Tilskrivning af en trussel fra rummet til et tredjeland og beslutning om en mulig reaktion er en yderst politisk beslutning.

Rådets afgørelse om sikkerheden i systemer og tjenester, der indføres, drives og anvendes som led i rumprogrammet²⁴, fastsætter operationelle bestemmelser, der gør det muligt for EU²⁵ at tilskrive og reagere på trusler mod eller gennem systemer og tjenester som led i EU's rumprogram, hvis sådanne trusler vil påvirke EU's og/eller dets medlemsstaters sikkerhed. Afgørelsen giver den højtstående repræsentant mulighed for at træffe hastende foreløbige foranstaltninger. Tjenesten for EU's Optræden Udadtil (EU-Udenrigstjenesten) driver strukturen til reaktion på trusler fra rummet til støtte for gennemførelsen af afgørelsen.

I lyset af de voksende trusler vil den højtstående repræsentant foreslå en ændring af Rådets afgørelse, således at den bliver hjørnestenen i EU's indsats på rumområdet.

Afgørelsens anvendelsesområde bør udvides til at omfatte trusler på rumområdet, der kan påvirke EU's sikkerhed. Strukturen til reaktion på trusler fra rummet kan blive modtageren på EU-plan for sikkerhedshændelser i rummet via rumprogrammets sikkerhedsovervågningscenter og SDA-tjenesterne. Den vil skulle samarbejde med SIAC for at bidrage til tilskrivningen af trusler fra rummet og en passende reaktion.

Som supplement til den cyberdiplomatiske værktøjskasse og den hybride værktøjskasse vil den ændrede rådsafgørelse også lette mobiliseringen af en særlig værktøjskasse. Som led i indsatsen kan relevante EU-værktøjer omfatte:

- på teknisk plan anvendelsen af specifikke operationelle reaktionsmetoder, der er udviklet som led i rumsystemernes sikkerhedskonstruktion
- på diplomatisk plan drøftelser i multilaterale fora, opsøgende arbejde gennem passende kanaler og erklæringer fra EU og medlemsstaterne for at forebygge og reagere på uansvarlig adfærd på rumområdet
- på økonomisk plan værktøjer, herunder sanktioner²⁶.

EU's Militærstab vil også forberede et militært bidrag til EU's indsats på rumområdet.

Oprettelsen af en horisontal gruppe under den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik (FUSP) vil gøre det muligt hurtigt at mobilisere relevant ekspertise i tilfælde af en trussel fra rummet. Det vil støtte Rådet i dets reaktion på trusler fra rummet, herunder med hensyn til tilskrivningen af disse trusler.

Enhver medlemsstat kan påberåbe sig bestemmelsen om gensidig bistand i EU-traktaterne (artikel 42, stk. 7, i traktaten om Den Europæiske Union), hvis en trussel eller hændelse i rummet udgør et væbnet angreb på dens område.

²⁴ Rådets afgørelse (FUSP) 2021/698 af 30. april 2021 om sikkerheden i systemer og tjenester, der indføres, drives og anvendes som led i Unionens rumprogram, og som kan berøre Unionens sikkerhed, og om ophævelse af afgørelse 2014/496/FUSP.

²⁵ Ved en enstemmig afgørelse truffet af Rådet på forslag af den højtstående repræsentant.

²⁶ Kommissionen kan foreslå supplerende økonomiske foranstaltninger, der falder ind under dens kompetence, såsom eksportkontrolkrav.

3.3. Øvelser i rummet med henblik på beredskab og interoperabilitet

Den højtstående repræsentant vil sammen med Kommissionen og medlemsstaterne tilrettelægge regelmæssige øvelser på rumområdet eller øvelser med en rumområdekomponent for at:

- teste, udvikle og validere EU's reaktion på trusler fra rummet
- afprøve og udforske konkrete solidaritetsmekanismer i tilfælde af angreb fra rummet eller trusler mod rumsystemer og
- udvikle synergier med partnere og allierede inden for rumsikkerhed og -forsvar.

Det videre forløb

- Den højtstående repræsentant og Kommissionen vil sammen med de medlemsstater, der ejer SDA-kapaciteter, undersøge, hvordan SDA kan anvendes til støtte for EU's indsats.
- Den højtstående repræsentant vil foreslå en ændring af Rådets afgørelse (FUSP) 2021/698 for at reagere på alle trusler på rumområdet, der kan påvirke EU's og dets medlemsstaters sikkerhed, med henblik på at sikre, at alle tilgængelige EU-værktøjer hurtigt kan mobiliseres, og dermed forbedre EU's struktur til reaktion på trusler fra rummet.
- Den højtstående repræsentant, Kommissionen og medlemsstaterne vil deltage i, udvikle og gennemføre relevante rumøvelser, herunder brug af solidaritetsmekanismer.

4. ØGET BRUG AF RUMMET TIL SIKKERHED OG FORSVAR

Rumsystemer og -tjenester spiller en stadig større rolle til støtte for forsvar og sikkerhed. Tjenester med dobbelt anvendelse, der leveres af EU's rumprogrammer og af kommercielle enheder, herunder New Space, vil blive videreudviklet for at øge EU's og dets medlemsstaters strategiske autonomi.

4.1. EU's rumsystemer og -tjenester til støtte for sikkerhed og forsvar

En mere systematisk gensidig inspiration mellem EU's rum-, forsvars- og sikkerhedsinitiativer vil lette udviklingen af EU-rumkomponenter med dobbelt anvendelse under hensyntagen til forsvars- og sikkerhedsbehov inden for rammerne af en overordnet kapacitetsbaseret tilgang²⁷.

EU's flagskibsinitiativer på rumområdet kan støtte sikkerheds- og forsvarskapaciteter. Det er derfor nødvendigt at undersøge, i hvilket omfang de kan levere sikre og pålidelige tjenester.

Under hensyntagen til den civile karakter af EU's rumprogrammer vil der blive fastsat specifikke og skræddersyede regler for levering af sikkerhedsfølsomme tjenester, applikationer og data for at sikre en passende grad af tillid for sikkerheds- og forsvarsbrugere (såsom prioriterede rettigheder og adgangskontrol — herunder i

²⁷ I overensstemmelse med handlingsplanen for synergier mellem civil-, forsvars- og rumindustrierne.

forbindelse med militære operationer, anonymisering af anmodninger og begrænsning af formidlingspolitikken).

Kommissionen vil indarbejde militære og sikkerhedsmæssige brugerkrav i udformningen af relevante nye EU-rumssystemer og opgraderingen af relevante eksisterende systemer. Den vil være afhængig af støtte fra relevante EU-agenturer, nærmere bestemt EDA og EUSPA. EDA vil fortsat spille en central rolle med hensyn til at identificere militære behov²⁸, fastlægge kapacitetsprioriteter og fremme samarbejdet mellem medlemsstaterne, herunder gennem "Defence in Space Forum". EUSPA vil støtte identificeringen af sikkerhedsrelaterede behov, akkreditering og udnyttelse af systemer og tjenester med dobbelt anvendelse. Desuden vil EU's Militærstab arbejde videre med den konceptuelle udvikling, der er nødvendig på militært plan for at udnytte rummet i EU's operationelle forpligtelser.

I forbindelse med forberedelsen af den fremtidige udvikling af EU's rumprogrammer vil Kommissionen tage hensyn til brugernes langsigtede behov for forsvar og sikkerhed (tidshorizont 2035) i tæt samarbejde med medlemsstaterne. Den vil tage hensyn til systeminteroperabilitet og "piggy-back"-nyttelastmuligheder til forsvar og sikkerhed på eksisterende eller fremtidige rumssystemer.

Med henblik herpå vil der blive tilskyndet til synergier gennem Den Europæiske Forsvarsfond, således at forskning og udvikling i forsvar kan fremskynde udbredelsen af nyttelast, der muliggør forsvarstjenester. Desuden vil de forskellige statslige tjenester, der muliggøres af EU's rumprogrammer, konsekvent blive drevet og udnyttet.

4.1.1. Positionsbestemmelse, navigation og tidsbestemmelse (PNT)

Modstandsdygtige PNT-tjenester såsom Galileos statsregulerede tjeneste (PRS) er afgørende katalysatorer for militære operationer. Den fortsatte udvikling af PRS og supplerende nyttelaster i kredsløb vil gøre den mere robust. På grundlag af PESCO-projekter såsom EU-radionavigationsløsningen (EURAS) eller det fremtidige forsvar Navigation Warfare (NAVWAR) vil overvågningskapaciteter gøre det muligt at udarbejde et konsolideret situationsbillede og håndtere situationer, hvor adgangen til PRS udfordres. I denne forbindelse støtter Den Europæiske Forsvarsfond aktiviteter i forbindelse med ubegrænset og uafbrudt adgang til PRS på verdensplan for at styrke sikkerheds- og forsvarskomponenten i EU's PNT-kapaciteter.

4.1.2. Jordobservation

Rumbaseret jordobservation understøtter selvstændig vurdering og beslutningstagning. Det er en vigtig katalysator for sikkerhed og forsvar. Det har vist sig at være en banebrydende faktor for Ukraines væbnede styrker med hensyn til at modstå de russiske angreb.

Satcen har en unik geospatial efterretningskapacitet til at støtte EU's og medlemsstaternes beslutningstagning og indsats på højt plan, og den støtter også EU's politikker.

Selv om Copernicus leverer sikkerhedstjenester, var det ikke udformet til specifikt at opfylde forsvarskrav.

²⁸ EDA bidrog til definitionen af militære brugerkrav til GOVSATCOM- og kendskab til situationen i rummet-komponenterne (SSA) i EU's rumprogram.

Som led i udviklingen af Copernicustjenester og som allerede forelagt medlemsstaterne vil en EU-jordobservationstjeneste derfor være gavnlig med henblik på at tilvejebringe en fuldt ud pålidelig, yderst modstandsdygtig og konstant tilgængelig situationskendskabstjeneste. For at skabe merværdi vil den supplere den nationale, kommercielle og europæiske infrastruktur for satellitbilleder, f.eks. ved hjælp af nye sensorer, hyppige optagelser af nye billeder og avancerede behandlingsteknikker²⁹. Kommissionen vil gradvist gennemføre denne udvikling af Copernicustjenesterne, begyndende med et pilotprojekt i det nuværende rumprogram.

Udviklingen af en sådan tjeneste vil udnytte komplementariteten mellem Satcen og EUSPA. Med udgangspunkt i sin ekspertise vil EUSPA under tilsyn af Kommissionen spille en central rolle i forbindelse med sikkerhedsgodkendelse, sikkerhedsovervågning og kontraktgennemførelse for det fremtidige systems rumsegment. Satcen vil spille en central rolle med hensyn til at bidrage til at identificere brugernes behov for geospatiale efterretninger og udbrede følsomme produkter og tjenester.

4.1.3. Sikker kommunikation

Uafbrudt global adgang til sikker og yderst modstandsdygtig kommunikation kan støtte forsvars- og sikkerhedsmissioner og -operationer. Ud over de regionale GOVSATCOM-medlemsstaters aktiver vil IRIS²-tjenester bidrage med merværdi såsom anonym brug, lav latenstid og fleksibilitet. Medlemsstaterne vil have effektiv kontrol gennem mekanismer svarende til dem, der anvendes i Galileo PRS.

IRIS²-tjenesterne vil omfatte rumdatarelæer, der kan sammenkoble medlemsstaternes rumkapacitet (herunder forsvar) permanent og sikkert. Disse tjenester kan anvendes af rumbaserede nationale eller multinationale forsvarskapaciteter såsom jordobservationssystemer til at forbedre deres operationelle effektivitet. Kommissionen vil fuldt ud udnytte de kommende konstellationer med jordnære baner (LEO) til nye kapaciteter, herunder udvidede tjenester, der kan være nyttige for militæret, ved at tilbyde "piggy-back"-nyttelaster. Kommissionen vil yderligere undersøge, i hvilket omfang IRIS² kan støtte oprettelsen af et kritisk kommunikationssystem i EU³⁰.

Den Europæiske Forsvarsfond støtter udviklingen af teknologiske byggesten til modstandsdygtig rumbaseret kommunikation³¹, der kan gennemføres gennem IRIS², og udbredelsen af disse hos slutbrugere af forsvarsmateriel gennem foranstaltninger rettet mod brugersegmentet (f.eks. standardisering af grænsefladerne for at lette deres integration i landkøretøjer samt, sø- og luftfartøjer³²).

²⁹ Det vil fungere som løftestang for Den Europæiske Forsvarsfonds forsknings- og udviklingsaktiviteter, herunder avancerede nyttelastteknologier og databehandlingsteknikker, og vil i fremtiden blive suppleret med meget reaktive små satellitter til rumbaseret efterretning, overvågning og rekognoscering. Synergier med PESCO-projekter, såsom det Fælles knudepunkt for statsligt billedmateriale, vil blive overvejet.

³⁰ Et jordbaseret bredbåndssystem, der har til formål at forbinde medlemsstaternes næste generation af kommunikationssystemer til civile sikkerhedsorganisationer, så de kan operere i hele EU og i Schengenlandene. Baseret på Horisont 2020-projekterne om radio- og tv-spredning samt Fonden for Intern Sikkerheds BroadNet Preparation-projekt.

³¹ EDF-2021-SPACE-D-EPW.

³² EDIDP –DA- ESSOR.

4.1.4. Bevidsthed om rumområdet og overvågning og sporing i rummet

Synergierne mellem bevidsthed om rumområdet (SDA) og det allerede eksisterende EU-system til overvågning og sporing i rummet (SST) er høje med hensyn til at opdage rumobjekter med dedikerede sensorer.

Der er behov for bedre resultater for SST for at styrke præcisionen af avancerede antikollisionsforebyggende manøvrer og analyse af fragmentering og returnering. De medlemsstater, der udvikler SDA, og som også er SST-partnere, vil derfor drage fordel af mere effektive SST-aktiver, herunder forsvarsaktiver, til at opdage og spore mindre og mere fleksible rumfartøjer gennem SST-komponenten i EU's rumprogram. Der vil være behov for yderligere sensorer og analysekapacitet til forsvar og efterretninger for at støtte SDA.

EU-budgettet kan støtte medlemsstaterne i udviklingen af SDA-sensorer og -kapaciteter, forudsat at:

- der sikres komplementaritet med den eksisterende mekanisme til støtte for SST
- den nødvendige strøm af SDA-oplysninger og -tjenester stilles til rådighed til støtte for EU's reaktion på trusler fra rummet, herunder for at beskytte EU-satellitter.

SST-partnere, der modtager støtte fra SDA, vil til gengæld bidrage til at forbedre SST ved at forbedre identifikationen af rumfartøjer og dermed bidrage til et selvstændigt EU-katalog over rumobjekter, som er et mål for EU's rumprogram.

4.2. Fremme af innovation og konkurrenceevne

Ud over de store industrielle aktører spiller New Space en stadig større rolle i leveringen af tjenesteydelser, herunder inden for sikkerhed og forsvar. New Space kan foreslå nye idéer, løsninger, disruptive teknologier og effektive industrielle processer, som også kan støtte sikkerhed og forsvar. Medlemsstaterne er i stigende grad afhængige af kommercielle tjenester for at supplere nationale aktiver, afprøve nye kapaciteter eller udvikle offentlige aktiver.

En konkurrencedygtig industri er afgørende for at styrke EU's modstandsdygtighed og kapacitet. Kommissionen vil stimulere New Space til at opskalere i EU med støtte fra CASSINI-programmet³³. Dette vil omfatte en mere systematisk udvikling af ankerkundecontrakter, yderligere mobilisering af tilskud-lån-egenkapital i form af tilskud med støtte fra Det Europæiske Innovationsråd, Den Europæiske Investeringsbank, Den Europæiske Investeringsfond, synergier med EEU-ordningen for forsvarsinnovation og organisering af hackathons og udfordringer på rum-/forsvarsområdet på årsbasis.

Kommissionen vil tilskynde til mere samarbejde mellem nystartede virksomheder inden for rum-, sikkerheds- og forsvarsområdet inden for forskning og udvikling. Teknologier, der er udviklet med støtte fra Horisont Europa, f.eks. til udvikling af Quantum Space Gravimetry, On-Orbit-tjenester eller adgang til rummet, kan videreudvikles til forsvarsformål. Kommissionen vil udvide sit program for validering/demonstration af

³³ CASSINI er Europa-Kommissionens initiativ til at støtte iværksættere, nystartede virksomheder og SMV'er i rumindustrien: https://defence-industry-space.ec.europa.eu/eu-space-policy/space-entrepreneurship-initiative-cassini_en.

lægemidler til rumteknologier af relevans for sikkerheds- og forsvarsbrugere. EDA's kapacitetsteknologigruppe vedrørende rummet vil også fremme samarbejdet mellem medlemsstaterne og deres industrier inden for rumforskning.

4.3. Udvikling af færdigheder, uddannelse og erhvervsuddannelse

Både EU og dets medlemsstater står over for mangel på ekspertise inden for rumsikkerhed og -forsvar. Kommissionen og den højtstående repræsentant vil mobilisere eksisterende værktøjer til at støtte kvalificering, opkvalificering og omskoling.

For at imødekomme medlemsstaternes efterspørgsel vil EDA kortlægge alle EU-uddannelsesaktiviteter og nationale uddannelsesaktiviteter vedrørende rumsikkerhed og -forsvar med henblik på at udvikle færdigheder, der er relevante for udformningen af politikker og på teknisk plan. Det vil i tæt samarbejde med Det Europæiske Sikkerheds- og Forsvarsakademi (ESDC) fremme udvekslingen af bedste praksis og fastlægge læseplaner.

For at imødekomme industriens efterspørgsel vil Kommissionen bidrage til opkvalificering og omskoling i rumindustrien med særlig fokus på rummet for sikkerhed og forsvar, også med henblik på at øge kvinders deltagelse³⁴. Den vil støtte konkrete initiativer, der organiseres på EU-plan samt nationalt og regionalt plan. Den vil bygge på det eksisterende storstilede partnerskab for luft- og rumfarts- og forsvarsfærdigheder i pagten for færdigheder³⁵. Den samarbejder også med interessenter om at udvikle et nyt storstilet partnerskab for yderligere at styrke opkvalificerings- og omskolingsaktiviteter for studerende og fagfolk, der kræves af aftagerindustrien, herunder for at dække ekstra behov for kvalificerede arbejdstagere. Med støtte fra EUSPA vil Kommissionen udvikle EU's rumakademi for at skabe rumudviklingsprogrammer vedrørende sikkerhed.

Det videre forløb

For at øge anvendelsen af rumsystemer og -tjenester til forsvarsformål:

- Inden udgangen af 2024 vil Kommissionen i tæt samarbejde med den højtstående repræsentant foreslå et pilotprojekt for levering af de indledende SDA-tjenester til støtte for EU's indsats og undersøge synergier med SST-delkomponenten i rumprogrammet med henblik på den fremtidige udvikling.
- Når Kommissionen udvikler fremtidige EU-rumprogrammer, vil den tage hensyn til langsigtede militære behov (tidshorisont 2035) for rumbaserede forsvarstjenester med støtte fra EDA.
- Kommissionen vil tage hensyn til militære behov og krav, når den fastlægger tjenesteporteføljen for IRIS².
- For at støtte EU's og dets medlemsstaters selvstændige beslutningstagning og indsats vil Kommissionen arbejde hen imod en gradvis oprettelse af en ny statslig Copernicustjeneste, begyndende med et pilotprojekt. Den vil bygge videre på Satcens og EUSPA's supplerende rolle.

³⁴ Meddelelsen "Et EU med ligestilling: strategi for ligestilling mellem mænd og kvinder 2020-2025". COM(2020) 152 final.

³⁵ <https://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=23220&langId=en>.

- Kommissionen vil tilskynde til samarbejde mellem nystartede virksomheder inden for rum-, sikkerheds- og forsvarsområdet for at udvikle disruptive tjenester inden for sikkerhed og forsvar.
- Inden udgangen af 2024 bør den højtstående repræsentant og Kommissionen med støtte fra EDA, EUSPA og ESDC forbedre den offentlige forvaltning og industriens færdigheder til yderligere at udvikle rumtjenester til sikkerhed og forsvar, herunder gennem: kortlægning af uddannelsesaktiviteter inden for rumsikkerhed og forsvar og opkvalificering af downstream-rumindustrien, herunder gennem etablering af et nyt storstilet partnerskab.

5. PARTNERSKABER FOR ANSVARLIG ADFÆRD I DET YDRE RUM

Det er afgørende at skabe stærke eksterne partnerskaber for at fremme en fælles vision for fredelig og ansvarlig adfærd i rummet, reagere på trusler fra rummet og støtte brugen af rumtjenester til sikkerhed og forsvar.

5.1. Fremme af normer og principper for ansvarlig adfærd i det ydre rum

Det er afgørende at undgå et våbenkapløb i det ydre rum og forhindre det i at blive et konfliktområde for at sikre den langsigtede anvendelse af rummiljøet til fredelige formål.

Traktaten om det ydre rum fra 1967 og de principper, der er udviklet inden for rammerne af De Forenede Nationer (FN), er hjørnестenen i den globale forvaltning af det ydre rum sammen med de relevante resolutioner, der er vedtaget af FN's Generalforsamling.

Som supplement hertil vil et ikke juridisk bindende, gennemsigtigheds- og tillidsskabende instrument være et effektivt redskab³⁶. Yderligere foranstaltninger bør supplere de relevante traditionelle nedrustnings- og våbenkontrolværktøjer for at imødegå uansvarlig adfærd, der kan føre til eskalering, herunder på grund af misforståelse, fejlfortolkning eller fejlberedning. I den forbindelse er USA's tilsagn om ikke at gennemføre ødelæggende, direkte ASAT-missiltest, som Tyskland og Frankrig har tilsluttet sig, et pragmatisk, konkret og målbart skridt fremad. EU og alle dets medlemsstater støttede den tilsvarende resolution³⁷, der blev godkendt på FN's Generalforsamlings 77. samling i oktober 2022.

5.2. Samarbejde med FN om rummet og sikkerhed

EU vil drage fuld fordel af sin permanente observatørstatus i De Forenede Nationer (FN) for at handle side om side med sine medlemsstater i drøftelserne om det ydre rum. EU vil fortsat deltage i og aktivt bidrage:

- til FN's Komité for Fredelig Udnyttelse af det Ydre Rum (COPUOS) og dens underorganer og til FN's Generalforsamlings Komité for Særlige Politiske Spørgsmål

³⁶ F.eks. Haagadfærdskodeksen (HCoC) mod spredning af ballistiske missiler.

³⁷ "Destructive direct-ascent anti-satellite missile testing" (dokument A/C.1/77/L.62).

og Afkolonisering (4. Komité) for så vidt angår spørgsmål vedrørende rumsikkerhed og

- til nedrustningskonferencen og Komitéen for Nedrustning og International Sikkerhed (1. komité) under FN's Generalforsamling for så vidt angår spørgsmål vedrørende sikkerhed og sikring i rummet.

EU og dets medlemsstater støtter³⁸ den åbne arbejdsgruppe om mindskelse af trusler fra rummet gennem normer, regler og principper for ansvarlig adfærd (OEWG)³⁹ som et pragmatisk skridt, der bidrager til at opbygge en fælles forståelse af, hvad der kan betragtes som ansvarlig og uansvarlig adfærd.

Den største udfordring for EU og dets medlemsstater sammen med ligesindede partnere er at overbevise langt størstedelen af FN's medlemslande om relevansen af en normativ tilgang. EU og dets medlemsstater vil arbejde hen imod at udvide den internationale støtte til deres holdning til det ydre rum.

EU-Udenrigstjenesten har iværksat et "bottom-up-initiativ" for offentligt diplomati for at opbygge støtte til et sikkert og bæredygtigt ydre rum (3SOS), fremme en bæredygtig tilgang til rummet ved at tilskynde til forebyggelse af kollisioner, mindske skabelsen af kredsløbsaffald med lang levetid og fremme gennemsigtighed og tillidsskabende foranstaltninger. Dette vil bidrage til at mindske fejltagelser, misforståelser og mistillid.

5.3. Partnerskab med USA om sikkerhed og forsvar i rummet

Det strategiske kompas minder om, at EU's partnerskab med USA er af strategisk betydning for uddybningen af sikkerheds- og forsvarssamarbejdet mellem EU og USA på en gensidigt fordelagtig måde. USA har et privilegeret forhold til EU og nogle af dets medlemsstater på dette område.

Siden 2009 har USA og EU ført en dialog om rumsikkerhed baseret på et tæt samarbejde uden for civile områder. Drøftelserne har f.eks. gjort det muligt for deres respektive globale satellitnavigationssystemer at bevæge sig fra opfattet konkurrence til voksende komplementaritet, interoperabilitet og redundans.

En lignende tilgang kan overvejes for situationskendskab i rummet og andre områder, hvor EU kan bevæge sig fra afhængighed af amerikanske rumtjenester til et partnerskab baseret på gensidig interesse.

5.4. Dialog med tredjelande om rumsikkerhed

Gennemsigtig og åben kommunikation mellem forskellige aktører i rummet (herunder civile og militære) er afgørende for at undgå konflikter og bidrager til at skabe tillid.

Et stigende antal tredjelande har gennemgået eller er ved at gennemgå deres forsvarsorganisationer og -doktriner for at anerkende rummets betydning for sikkerhed og forsvar. Flere tredjelande, herunder allierede, men også strategiske konkurrenter, har udviklet rumsikkerheds- og forsvarsstrategier for at udvikle nationale kapaciteter og udenlandske partnerskaber med ligesindede lande.

³⁸ EU har ydet flere fælles bidrag, og flere af dets medlemsstater har indsendt nationale eller tværregionale arbejdsdokumenter.

³⁹ Vedtaget ved FN's Generalforsamlings resolution 76/231.

EU beskæftiger sig i stigende grad med rumsikkerhed og -forsvar i sine politiske drøftelser med tredjelande. EU-Udenrigstjenesten og de relevante tjenestegrene i Kommissionen vil etablere dialoger på medarbejderniveau mellem EU og de relevante myndigheder i andre tredjelande, såsom Canada og Norge, som det allerede er tilfældet med USA og Japan.

Disse rumsikkerhedsdialoger er en mulighed for at samarbejde med partnere og allierede, drøfte deres rum- og sikkerhedsstrategier, etablere partnerskaber for udveksling af oplysninger, udveksle bedste praksis om, hvordan ruminfrastrukturens modstandsdygtighed kan øges, og fastlægge normer og standarder, identificere områder, hvor der kan samarbejdes, og koordinere indsatsen i multilaterale fora.

Rum- og sikkerhedsdialoger kan også være afgørende for at fremme EU's holdninger og tilgange i multilaterale fora. De kan udgøre en diplomatisk kanal, som EU kan aktivere for at nedtrappe spændinger eller overbringe advarselsmeddelelser for at afskrække fra yderligere tiltag — navnlig når man står over for uansvarlig adfærd på rumområdet.

5.5. Partnerskab med NATO om sikkerhed og forsvar i rummet

Det strategiske kompas fastsætter klare mål for det strategiske partnerskab mellem EU og NATO — politisk dialog og praktisk samarbejde på alle aftalte interaktionsområder, herunder nye arbejdsområder såsom rummet.

I den tredje fælles erklæring om samarbejdet mellem EU og NATO af 10. januar 2023 bekræftede EU's og NATO's institutionelle ledere deres tilsagn om at udvide og uddybe deres samarbejde om rummet på grundlag af de aftalte principper, der ligger til grund for deres strategiske partnerskab.

Samarbejdet mellem EU og NATO bygger fortsat på gensidig åbenhed og gennemsigtighed, gensidighed og inklusivitet, og med fuld respekt for begge organisationers beslutningsautonomi og procedurer samt med forbehold af de enkelte medlemsstaters sikkerheds- og forsvarspolitik.

Begge organisationer overvejer at udvikle rummet fra en kapacitet til støtte for militære og civile operationer til et strategisk område. EU's og NATO's reaktion på hændelser og trusler fra rummet vil være komplementære og gensidigt forstærkende.

De to organisationer vil i fællesskab udforske nye samarbejdsområder på rumområdet gennem regelmæssige udvekslinger, herunder drøftelser på medarbejderniveau, krydsbriefinger og gensidige indbydelser til arrangementer. Parallelle og koordinerede øvelser, der tilrettelægges af EU's og NATO's personale, kan også omfatte en rumområdekomponent.

Det videre forløb

- EU vil støtte multilaterale bestræbelser på at mindske truslerne fra rummet gennem normer, regler og principper for ansvarlig adfærd, herunder gennem arbejdet i den åbne arbejdsgruppe, der er nedsat af FN's Generalforsamling.
- Den højtstående repræsentant vil sammen med Kommissionen intensivere 3SOS-kampagnen for offentligt diplomati for sikkerhed og bæredygtighed i det ydre rum.
- Den højtstående repræsentant og Kommissionen vil uddybe samarbejdet om rumsikkerhed med USA.

- Den højtstående repræsentant og Kommissionen vil udvikle rumsikkerhedsdialoger med ligesindede partnere og allierede, hvor det er relevant. I tæt samarbejde med medlemsstaterne vil de overveje dialog med ikke-ligesindede lande.
- Den højtstående repræsentant og Kommissionen vil udvikle et samarbejde med NATO om rumsikkerhed.

6. KONKLUSION

Rumssystemer og -tjenester i EU bidrager til EU's og dets medlemsstaters strategiske autonomi. De er vigtige aktiver, der vil bidrage til at forme den fremtidige konkurrenceevne, velstand og sikkerhed i EU for de kommende generationer.

Rumstrategien for sikkerhed og forsvar viser, at EU er fast besluttet på at beskytte sine sikkerhedsinteresser og samtidig forhindre et våbenkapløb i det ydre rum og fremskynde synergier mellem rummet, sikkerhed og forsvar.

EU er fast besluttet på at styrke modstandsdygtigheden i de værdikæder, der understøtter rumøkosystemet, og på at støtte innovation og konkurrenceevne i EU's rumindustri. Kommissionen og den højtstående repræsentant vil hvert år aflægge rapport til Rådet om de fremskridt, der er gjort, og om eventuelle yderligere tiltag.